

Theses philosophicae.

Numéro d'inventaire : 1980.00014.35

Auteur(s) : Jacques Buré

Mathurin Avice

Type de document : affiche

Éditeur : non renseigné (Caen)

Imprimeur : Jacques Ysambart

Période de création : 3e quart 18e siècle

Date de création : 1761

Description : Une feuille. Bords froissés et déchirés par endroit. Coins cornés. Papier froissé à l'endroit des pliures. Estampe dans la partie supérieure.

Mesures : hauteur : 465 mm ; largeur : 354 mm

Notes : Affiche annonçant les thèses de philosophie que doivent soutenir Jacques Buré et Mathurin Avice au Collège-séminaire des Oratoriens de Caen, le mercredi 14 janvier 1761. Les articles traitent de morale. L'estampe au burin, de médiocre facture, représente deux anges portant chacun une palme, et tenant une couronne d'épine avec les mots "Jésus Maria".

Mots-clés : Affiches de thèses et d'exercices publics

Filière : Université

Niveau : Supérieur

Autres descriptions : Langue : Français

Nombre de pages : 1

ill.

CHRISTO INFANTI THESES PHILOSOPHICÆ.

EX MORALI.

MORALIS, seu Ethica, est ea Philosophia pars, quæ in dirigendis ad honestatem moralis actibus humanis veratur; & vulgo definitur Prudentia & Scientia practica, actuum humanorum ad honestatem moralis directrix. Cujus proinde objectum totale & adæquatum fuit actus humani, quatenus ad honestatem dirigibiles. Est Ethica naturalis, est & acqui-
sita: *Hoc*, quæ exercitio comparatur, specialia bene vivendi præcepta & præ-
marii & generalioribus deducit; illa generaliora menti exhibet. *Cave actum*
humanum cum actu hominis confundas: prior enim ex deliberatione & con-
silio sit: posterior vero sine deliberatione.

II.

PRINCIPIA actuum humanorum externa sunt. Bonum, finis & beatitudo. Bonum aliud est absolutum, aëmp̄ quidquid est in suo genere perfectum, aliud relativum, id omne scilicet quod ad aliud quid perficiendum interfit: huius essentia in perfectivitate est: *Hoc* autem bonum triplex vulgo distinguuntur, honestum, iucundum & utile: sed iucundum & utile, prout abstracta sunt ab honesto, neque sunt bona neque mala moraliter: nec ullum bonum, nisi sit idem honestum, dici posset propriè & simpliciter utile. Falsi est id propter quod aliquid sit vel est. Homo semper agit propriè aliquem finem ultimum formaliter; non vero bellus: nec potest plures simul intendere fines totales simpliciter ultimos. Deus solus est ille finis ultimus, ad quem tenet homo actiones suas omnes referre. Circum beatitudinem distinguendum est objectum, nemp̄ bonum ultimum perfeccivum, quod aliud quam Deus solus, esse non potest; & forma seu ratio quod sit illa perfectio: quæ variis varia est, non vero videtur in maxima Dei per vi-
sionem & amorem fruitione confundere: ac proinde nulla datur naturalis, ut
vocant, beatitudo.

III.

PRINCIPIA interna actuum humanorum sunt vel congenita vel acquisita. Principia congenita præcipua, seu facultates ad Deo conceptæ ad operandum, sunt intellectus, voluntas, & appetitus sentiens. Intellectus, ad quem referunt synteresis & conscientia, ea est mentis facultas quæ percipit, & est principium actuum humanorum dirigens. Voluntas vero; quæ eligit & determinat; & est principium actuum humanorum efficientis, definiri potest, appetitus ille quo ferimus ad amandum bonum in genere, & cujus vi varia bona particularia eligere possimus. Voluntas sub priori respectu considerata, dicitur voluntarium; sub posteriori autem appellatur libertas, seu liberum arbitrium. Voluntas cogit non potest in suis actibus elicitis: merus, etiam gravis, non tollit voluntarium; neque ignorans, nisi sit antecedens, neque passio, etiam antecedens, dum ultimam rationis non tollat.

IV.

LIBERTATE donari hominem, etiam in statu naturæ lapsi, certi-
fum est. Ea libertas, quæ redit definiunt à Divo Thomâ, facultas
mediorum electivæ servato ordine finis, non in æquilibrio virtutum, nec in
voluntario solo consilii: sed in indifferentiæ contradictionis activâ. Eadem circa
amorem beatitudinis in genere, circum malum quatenus est malum, circa veri-
tates eas quæ præ se ferunt evidenter, locum non habet: bene vero, tunc
circa media diversa quæ ducunt ad finem, id est circa qualibet bona particu-
laria; tunc circa proportiones quibus aliqua est adjuncta obsecratoria: tunc etiam
circa ideas & perceptiones, illæ scilicet attendendo vel non, pro beneficio.

V.

QUANDO voluntas considerat quatenus bonum apperens, dicitur Ap-
petitus; qui vel est intellectivus, vel sentiens, per quem scilicet occasio-
variorum motuum qui sunt in partibus organicis nostri corporis, feruntur in
objectione sensibilia quæ prodebet corpori, vel ea refutimus quæ nocere possunt. Porro duplex ille distinguui foler, & concupisibilis & irascibilis. Qui uteatur est
Principium actuum humanorum movens. Et hoc autem lente gemitu varia
scaturiant passiones, seu affectiones illæ speciales, quas occasio variorum in
corpo motuum expéritur mens humana. Passiones generatione non sunt ex naturâ
sunt moraliter male: sed ulti carum legitimus in eo confitit, ut ad justam
redigantur mediocritatem: si quæ hoc fræno constringi te non patiantur, à
peccato, non à naturâ profundunt.

*Has Theses, Deo duce & auctice Dei-parâ, tueri conabuntur JACOB. BURÉ, Clericus, Cenoman. MATHURIN. AVICE, Convict. Cenoman.
In Aula Collegii Seminarii Cenomanensis. Sacerdotum Oratorii Domini JESU, Dì Mercurii 14. Januarii, Anno 1761. Heræ pœth merid. secundâ*

CENOMANI, Ex Typis JACOBI YSAMBART, Collegii & Civitatis Typographi, In Compito Sirenis.

PRINCIPIA actuum humanorum acquisita, sunt Habitus, qui frequenter
utriusque repetitivæ actibus comparantur. Ii porrò, qui sunt boni vel mali;
virtutes nemp̄ vel vita, sunt principium actuum humanorum adjuvant. Virtus generat etiæ habitus inclinans ad bonum, virtutum vero ad malum. Virtutes morales in medio stant & caualiter & formaliter: sunt inter se connexæ & concordanzæ in statu tunc heroico, tunc medio. Est sua virtus pars superior, etiæ & inferior: hac famulari virtus etiam potest, illa nunquam; liquide nihil aliud est, quam constans & firmus amor ordinis. Dividunt virtutes in secundariæ & primariæ seu Cardinales: harum numerus merito admittitur quaternarius, nemp̄ prudentia, justitia, fortitudo, & temperantia.

VI.

PRUDENTIA est habitus verâ cum ratione activus circâ ea quæ bona sunt
morali vel mala. Justitia, seu constans & perpetua voluntas ius suum cuique
tribuendi, est vel Commutativa, quæ aequalitatem in commutacionibus &
contradicibus præscribit; vel Distributiva, quæ præmia & penas pro meritis vel
demeritis perlonarumque conditione decernit. Volenti injurya fieri non potest.
Iudex reatetur judicare secundum allegata & probata, etiam in causa capitali, si
sentientiam ferat: at tenetur à terrena sententiâ abstinere, aut etiam magistratum
abdicare potius, quam in causa capitali condemnare innocentem. Ultura
tum legi naturali, tunc legi divinae adverterat. Fortitudo modum præscribit timori
& audacie: magis interpellante quæcumque prædicta, in defensione quæcumque in aggredi-
tione efficit: a iudicio autem certaminèque singulari, quod duellum vocant,
prosorsus abborret. Temperantia denique modum ponit sensum voluptatibus.

VII.

PROPRIETATES actuum humanorum, si ad absolutas species, sunt co-
rumdem actuum in se ipsis spectatorum affectiones; & duæ numerantur: vo-
luntariorum & libertas, de quibus suprà. Relativæ habent ordinem ad regulas
morum; & duæ sunt pariter: bonitas & malitia. Bonum quippe malum morale
ex naturâ suâ, non ex opinione tantum differunt. Malitia est actus humani cum
morum regulis disformitas; & consilii in solâ privatione reæstitudinis debitis.
Bonitas vero, quæ nihil aliud est quam conformitas actus humani cum iisdem
regulis, repentina est ab objecto, fine & circumstantiis simul conjunctis: ita
ut non datur actus indifferentes in individuo.

IX.

REGULA actuum humanorum sunt lex & conscientia. Nunquam licet agere
contraria conscientiam, nec semper iuxta conscientiam. Si illa sit dubia, aut
momentis utrinque librata quæcumque probabilitas, aut etiam hinc vel inde probabili-
tioribus, ubi feliciter agitur de jure naturali, hoc triplici in casu pars tutior est
elegenda. In materia verò juris potissimum nec ad legem naturalem illatenus speci-
ante, si pars alterutra sit probabilior, probabiliori adhærendum est. Si autem
scrupulis anxia labore conscientia; eos prius cura executiendo, quam agas.
Lex duplex: Naturalis, nam talis exsilit, quæ immutabilis est nec patitur dif-
frenationem, & cujus præcepta, falso primaria, ignorari invincibiliter non
posunt; & lex potissimum, quæ definit ordinatio rationis ad bonum commune ab
eo qui curam habet societatis lata. Hic, ut actu obliget, essentia est pro-
mulgatio, justitia, honestas & in observatione possibilis. Dividitur in divinam
& humanam: humana rursum in Ecclesiasticam & Civilem.

X.

HINC officia profundunt. Officia autem hominis ad tria capita revocari
possunt: nempe officia erga Deum, erga scipsum, & erga alios seu
proximum. Quæ ad Deum spectant, in hoc uno continentur præcepto: *Dileges Domum tuum ex toto corde tuo*, &c. Officia verò hominis,
tunc in se ipsum, tunc in proximum in hoc altero includuntur: *Dileges
proximum tuum sicut te ipsum*: Ex quo liquet hominem tenere le diligere,
sed dilectione ordinata. Quæ omnia Theologis Moralibus enucleanda fuful-
que disputanda relinquinus.